

Механізми управління розвитком аудиторських компаній в Україні в умовах невизначеності

Егор Синицин

*аспірант кафедри управлінських технологій,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: synytsynyo@krok.edu.ua*

Сучасний ринок аудиторських і супутніх послуг в Україні знаходиться на етапі свого формування і все ще є досить гнучким.

В умовах перманентних законодавчих змін та у зв'язку з повномасштабною військовою агресією в Україні для аудиторських компаній виникає ряд викликів. Такі виклики в певних випадках можуть гальмувати розвиток аудиторських фірм, проте існують випадки, коли вони дають суттєвий поштовх для адаптації і розвитку сучасного ринку аудиторських послуг в Україні. Зокрема, визначальний вплив на структуру і розмір ринку аудиту в Україні мало запровадження на законодавчому рівні обов'язкового аудиту суб'єктів господарювання, які становлять суспільний інтерес і середніх підприємств.

Серед викликів, які стоять перед менеджментом аудиторських фірм, що можуть мати суттєвий вплив на кон'юнктуру ринку аудиторських послуг в Україні і на місце кожної окремого суб'єкта аудиторської діяльності слід відзначити такі:

- глобальна криза і незадовільний стан національної економіки в умовах війни;
- виїзд кваліфікованого і сертифікованого персоналу за межі території України;
- недосконалість та непостійність законодавчої бази з питань регулювання аудиторської діяльності;
- брак достатнього досвіду аудиторської діяльності;
- недостатній контроль за видачею ліцензій на здійснення аудиторської діяльності;
- скасування відповідальності за непроведення аудиту фінансової звітності для суб'єктів господарювання, які становлять суспільний інтерес, що призводить до перенесення термінів проведення аудиторських процедур на невизначений строк;
- обмеженість перевірок органів суспільного нагляду за суб'єктами аудиторської діяльності у зв'язку з воєнним станом, що впливає на якість аудиторських послуг та добросовісну конкуренцію на ринку;
- відсутність чіткого і прозорого механізму формування ціни на аудиторські послуги та усвідомлення суб'єктами господарювання важливості проведення аудиту;
- відсутність доступного програмного забезпечення для автоматизації аудиту.

Разом з існуванням типових проблем на ринку аудиту в Україні, слід зазначити, що такі виклики можуть і повинні спонукати аудиторські фірми

до запровадження механізмів управління змінами, що дозволять розвивати ефективність бізнесу не зважаючи на існування кризових явищ.

Розвиток супутніх та неаудиторських послуг може дозволити аудиторським компаніям в кризових умовах залишитись за межею точки беззбитковості і знаходити нові більш прибуткові і менш законодавчо врегульовані напрямки діяльності.

Супутні аудиторські та інші неаудиторські послуги можуть включати, наприклад, аутсорсинг бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності, консультаційні послуги з питань оподаткування, управління ризиками, корпоративного управління, фінансового планування, бюджетування, оцінки майна тощо.

На практиці такий розвиток може бути досягнутий двома шляхами, а саме внутрішнім – через переведення існуючої клієнтської бази з боку аудиторських послуг на інші супутні та неаудиторські послуги, та зовнішнім, що передбачає вихід на іноземні ринки та залучення нових клієнтів серед тих, для яких аудиторські послуги є не обов'язковими або недоречними.

Безумовно, важливим аспектом у розвитку супутніх та неаудиторських послуг є організація контролю якості в контексті управління конфліктом інтересів. Менеджменту доцільно приймати управлінські рішення щодо оптимального вибору та подальшого відбору клієнтів в розрізі видів аудиторських і інших послуг з огляду на їх рентабельність, з урахуванням обмежень, що передбачені Міжнародними стандартами аудиту і положеннями законодавства України. Таким чином, партнер аудиторської фірми може в певних випадках зробити акцент на надання інших консультаційних послуг для клієнта, усвідомлюючи, що такому клієнту аудиторські послуги не можуть бути надані через існуючі обмеження.

Зважаючи на тенденції постійного зростання обсягів надання супутніх аудиторських послуг в Україні, разом з розвитком неаудиторських послуг суб'єкти аудиторської діяльності можуть ефективно запроваджувати нові продукти, що дозволить розвивати нові суміжні практики. Серед таких актуальних продуктів можуть бути розглянуті аутсорсинг аудиторських послуг для іноземних суб'єктів аудиторської діяльності, аутсорсинг ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності для іноземних суб'єктів господарювання; податковий консалтинг та міжнародне структурування, послуги з трансфертного ціноутворення та консультаційні послуги з питань звітності по контрольованим іноземним компаніям.

Таким чином, доцільно припустити, що розвиток суб'єктів аудиторської діяльності в Україні може відбуватись не тільки завдяки органічному зростанню кількості суб'єктів господарювання, які потребують надання аудиторських послуг та збільшенню вартості в умовах жорсткого державного регулювання. Механізми розвитку, що очевидно потребуватимуть змін в управлінні діяльністю таких аудиторських компаній, можуть також базуватись на просуванні супутніх та неаудиторських послуг завдяки зростанню попиту на якісні та професійні

послуги з боку клієнтів, які хочуть отримати комплексну підтримку в усіх аспектах своєї діяльності.

Ключові слова: управління розвитком; аудиторські компанії; управління.

Список використаних джерел:

1. Долбнева Д.В. Сучасний стан і напрями удосконалення аудиторської діяльності в умовах європейської інтеграції України та застосування міжнародних стандартів // *Економіка та держава*. 2018. № 2. С. 72—76.
2. Шульга С.В.. Оцінка стану та тенденцій розвитку ринку аудиторських послуг: розвиток методології. // *Агросвіт* № 15, 2019.
3. Ярова Л.Г. Сучасний стан та перспективи розвитку аудиторських послуг в Україні // *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. 2019. №3. URL: <https://doi.org/10.25313/25202294201934823>.